AMISTAD

Revista Independiente pa NOS JUVENTUD

Editor: R. LEE
Assoc. Editor: R. CROES
Photografo: J. MADURO

Dirección: Macuarima 169
Sta. Cruz
Imprimi na: VAD

ARUBA - No. 2

OKT. 31, 1971

Señorita Elizabeth Bruin promer finalista Miss Aruba, kende lo bai representa Aruba den eleccion di Miss Mundo na Inglatera.

Close-up di Señorita Elizabeth Bruin.

Señorita Elizabeth Bruin den cura di su cas.

Señorita Elizabeth Bruin desfilando den trahe largo durante eleccion di Miss Aruba.

Betchi contestando e pregunta di Señor Ronny Brete durante eleccion di Miss Aruba.

cont. di pag. 3

desaroyo di sierto institushonnan. Sientífikonan sosial ta hasi un distinshon básiko entre kultura i sosiedat. Kultura ta konnotá e idea- i aktividatnan ya menshoná, i sosiedat ta konnotá e grupo organisá di humanonan i nan akshonnan. Den e sentido aki sosiedat ta relativamente estable, mientras ku kultura ta e aspekto variable.

Kultura komo forma di bida

E karakterístikanan distintivo di proseder of kondukta humano ta inkluí e abilidat di pensa simbólikamente. E fasilidat aki ta permití hende pa traha obra di man, pa organisá nan mes den grupo i otorgá funshonnan spesial, pa krea obranan imaginativo di arte, of pa forma un idea di loke ta supernatural. Kultura anto ta impliká abilidat di proseder di hende pa "mara tempo" na su propósitonan i pa reakshoná riba nifikashon di bida i naturalesa. Esaki naturalmente ta tuma tempo pa desaroyá. Tuma pa ehempel, kustumber-, idea- i kambionan kultural ku ta tuma lugá i ku ta difisil pa un hoben siña for di e bieunan of ku e bieunan tin ku lubidá ku tempo. Ta difisil pa un ser humano absorbé kultura automátikamente. Pero pa motibo di reakshon simbóliko i natural di kondukta humano, hende por respondé na e elementonan kultural ku ta presentá na nan, loke ta nifiká ku nan por neglishá of kambia nan segun nan deseo. E kondishonnan, bou di kua hende por innová o kambia su kultura, ta un obheto aktual di estudio di siencianan sosial.

Aki nos ta observa Señorita Elizabeth Bruin den hot-pants.

Aki nos ta mira Señorita E. Bruin, durante eleccion Miss Aruba, na unda e a sali promer finalista. Di robez pa drechi: Señoritanan E. Bruin, V. Maduro, (Miss Aruba) y Farita Luidens (segundo finalista).

Relacion entre jui cu nan major

Segun investigacionnan hasi, ta indica cu aki na Aruba falta hopi confiansa entre juinan i nan respectivo major. Hopi biaha ta sosode cu majornan mes ta culpable pa loke nan jui ta hasi of cometé. Tambe majornan ta culpa nan jui completamente pa loke a sosodé, mescos cu otro hende ta bisa: "E mucha ei ta mal mucha of é ta perdi...... su major no por mas cu né".

Pero si nos studia e caso bon i mira e origen pakiko esaki a sosode, nos ta saka e conclusion cu majornan tin hopi falta na esaki. Majornan Arubiano tin e sistema di pensa cu nan jui mester wordo cria of educa mescos cu nan major a hasi cu nan, pero esaki ta completamente robez. Majornan mester crea un confiansa entre nan cu nan jui, durf di papia cu nan, splicanan claramente tur cos, no spera cu otro lo hasi esaki pa bo. Ta abo ta nan major i ta bo deber como major pa cumpli cu esaki. Den e caso aki bo tin cu demonstra boso jui suficiente AMOR pa nan por hanja e confiansa den boso. Na un edad di entre 12 pa 14 anja ja caba boso mester cuminsa splicanan e realidad. Ta mihor cu majornan ta hasi esaki i no lague pa mal amigonan instruinan robez cu sigur sigur lo duel bo despues.

Segun nos si e majornan ta durf combersa cu nan jui i confia nan, nan jui di otro banda tambe lo hasi esaki i boso lo no bai tin hopi dificultad.

Un jui di chiquito caba mester ricibi suficiente AMOR di su majornan, esaki ta juda boso hopi ora nan crece i bira grandi. Hopi biaha ta sosode cu boso jui ta prefera di confia un amiga o amigo di nan más liher cu nan propio major, pasobra nan tin miedo cu ora nan trece nan problema serca nan major, esaki lo interprete robez i hasta ta prohibi nan di papia tal cos. Majornan boso mes mester interesa den asuntonan di boso jui i juda nan resolve nan problema. Majornan cuminsa educa boso jui encuanto bida sexual, droga etc............ pa nan no bai den un mal caminda.

E juinan tambe mester sinja confia den nan major, pa nan tambe sinti nan mes como berdadero mama i tata pa di es manera ei demostra nan berdadero responsabilidad.

Den mundo no tin mihor hende pa juda boso resolve boso problemanan cu boso mama i tata. Aki na Aruba mester bin un curso di anochi pa sinja majornan cual ta é mihor manera pa nan educa nan jui na cas, esaki endudablemente ta juda hopi. Ja caba ora boso bira tata i mama, boso ta accepta e responsabilidad pa educa i cultiva boso juinan na un bon manera.

Corda majornan........... "Un combersacion cu boso juinan semper ta juda hopi".................

Politica na Aruba

Politica aki na Aruba ta worde hibá ariba un base sumamente antiguo, cu consecuencia cu tin ora personanan incapaz ta ocupa un puesto pa dirigi destino di nos Pueblo.

Falta hopi informacion encuanto politica. Hopi bez ta sosodé cu varios organizacionnan ta worde funda pa discuti asuntonan di politica, pero esaki ta pa un temporada masha corto of mihor bisa durante campaña solamente bo ta hanja cu cierto cosnan asina ta sosodé.

Durante campaña bo ta lesa tur sorto di pamfleta cu criticanan, tin ora masha interesante. Pero e organizacionnan aki mester comprende cu durante campaña masha poco por wordo logra cu cierto pamfletanan asina.

Aki na Aruba nos tin e systema cu semper bai nos mester sigui e opinion di nos major, masha poco bez bo ta hanja cu un persona ta forma su mes ideanan.

Esaki door cu falta hopi informacion encuanto politica. Tambe ta sosodé cu ta dificil pa cambia un persona durante campaña, debí cu ja el a forma su ideanan.

Organizacionnan asina mester continuá cu nan accionnan, teniendo asina pueblo di Aruba na altura di e acontecimientonan politica, tambe pa informanan exactamente cual ta e sistema ideal pa hasi uso di nan voto.

Principalmente nos juventud mester mas informacion tocante esaki. Mester sinja bira un tiki mas critico, ta nos ta esun cu a vota pa nos representantenan, asina ta cu nos tin tur derecho pa lanza criticonan constructivo i no accepta tur cos manera mucha chiquito.

Nos ta pone nan na poder pa nan por traha pa pueblo i no pa gana mas placa, lubidando esnan cu a juda nan pa jega te na e puesto ei. Pero hopi biaha ta sosode cu ora un Arubiano jega na ocupa un puesto asina, nan ta crea un mentalidad strano (nan ta sinti nan mes mucho halsá) i toch ora di campaña nan ta drenta pueblo i sin cu pueblo reclama nan esei.

Nos tin tur derecho pa bisa nan nan berdad, quizas door di esaki nos por hanja un gobierno cu personanan ejemplar, pero no manera ta sosode awor.

Juventud larga nos bira un tiki mas alerto den esaki i contribui pa un bon futuro pa Aruba. No warda boso criticonan pa campanja solamente, pero cuminza di awor anto e ora ei boso ta logra algo.

Siña vota consiente pero no vota pa simpatia o simplemente door di sigui ejemplonan di boso major. Nos lo bin en lo futuro cu mas comentarionan asina pa adelanto i buena marcha di e sistema politica aki den Antillas i Aruba en particular.

Kultura

E término "kultura" tin dos uso prinsipal: 1) ora por referí na produktonan di un sivilisashon halto, tal manera literatura, arte i filosofia; i 2) ora ku e ta usá pa antropólogonan, esaki por referí na e karakterístikanan distintivo di historia i eksistensia humano, entre otro: kreashon di idea, kustumber i obhetonan material, pues tur loke tin tendensia di akumulá i di tal forma, provee adaptashonnan mas kompliká pa ku e ambiente natural sosial.

Kultura komo konsepto di evolushon

Den e sentido aki, kultura ta representá e karakterístikanan ku ta distinguí humanonan for di otro animalnan i ku a desaroyá den kurso di e último miyon di añanan di historia geológiko. Denter di e periodo aki, loke nos ta yama e era pleistoseno, ta pertenesé tur fosil di resto humano i semi-humano pa kua datonan a keda stablesí. Kultura ta presente ora tin evidensia di propósito, di pensamento, di konsiderashon, di idea, di intenshon of atenshon humano i tambe aktividat konsiente ku ta pretendé pa kontrolá of reakshoná riba ambiente natural. Ku aparishon di homo-sapiens, probablemente un 70.000 aña pasá, e rasgo difisil di kultura a aparesé: arte, aktividatnan seremonial i organisashon sosial. Den evolushon humano, kultura ta forma un mekanismo adaptable úniko. Solamente e ser humano a evolushoná kreashon di idea i invenshon, i despues pasa esaki na su desendientenan.

Kultura komo konsepto deskriptivo

Kada grupo humano ta akumulá idea-, kustumber-, téknika- i obhetonan material karakterístiko. Eksistensia di tiponan variá di kultura, a nifiká difikultat den komunikashon i komprenshon atraves di límitenan kultural. Pa e rason aki, akulturashon, o sea e proseso di interkambio di elementonan kultural entre dos grupo den kontakto, ta bira un proseso kompliká. Debí na kustumbernan, basá riba flohera i desorganisashon, kultura ta influensiá hende, pero no semper komo grupo. E proseso di moveshon di elementonan individual di kultura, nos ta yama: difushon. Tin algun kultura ku ta integrá fuertemente, ku un kapa sentral di ideanan básiko; e kultura di hendenan isolá ta kai eksaktamente den e sekshon aki. Otronan ta mal organisá i pa nan kuenta, ku hopi kontradikshon i diferente nivel di sofistikashon; podisé aki den nos por insertá kultura di sosiedat nashonal moderno.

Por aseptá kultura komo kualidat of unidat simpel; un telefon ta un kualidat di komunikashon. Tambe por klasifiká kultura di akuerdo ku nivel general di komplikashon; esaki ta korespondé na e diferente gradonan di

cont. na pag. 5

Punto final

E artíkulo aki ta diskutí brevemente kultura den sentido antropológiko. Ta natural ku por haya mas informashon, pero lo tin ku konsultá estudionan riba Era Paleolítiko, Arkeologia, Sivilisashon, Etnografia, Etnologia i Antropologia. Tambe Instinto, Idioma, Pensamento, Siñansa i Inteligensia.

Ito Tromp

Intrevista cu srta. Elizabeth Bruin, promer finalista "Miss Aruba", cu lo representa Aruba den e concurso di Miss World na Inglatera

Siman cu a pasa nos tabata tin un intrevista cortico cu Srta. Elizabeth Bruin, cu lo representa Aruba den concurso di "Miss Mundo" na Inglaterra dia 1 di November proximo.

Srta. Bruin a nace aki na Aruba dia 23 maart 1952 na San Pedro Hospitaal. Su color di cabei ta blont, su wowo ta color berde. Su midinan ta: Statura 1.67 cm, heup 36 cm, sintura 24 cm y pecho 35 cm.

Despues di a termina su Mulo na Maria College cu exito, el a continua su estudio na Colegio Arubano y a jega te 4e klas di Havo. Actualmente e ta empleada di „Antilliaanse Bank Unie" den Wilhelminastraat.

Na anja 1968 el a wordo corona como Reina Juvenil di Carnaval di Aruba. Despues di a wordo eligi como promer finalista den Concurso "Miss Aruba", Elizabeth a viaja na luna di Augustus pa Santa Martha, Colombia, na unda ela participa den e Concurso di Reina del Mar. "Betchi", manera carinjosamente e ta wordo jama door su famia y amigonan, tin 10 ruman y e ta di 6. Su tata ta e conocido Sr. Sybren Bruin y su mama Maria Elizabeth Bruin-Arends. Betchi ta un mucha muher sumamente amable y cu un voz masha sexy.

Riba nos pregunta kiko ta su opinion encuanto matrimonio, Betchi a contesta cu matrimonio ta algo grandi y sagrado.

Red: Kiko segun bo ta Amor?

Betchi: Na mi opinion "Amor" ta nifica sufri pa un hende.

Red Kiko bo ta opina tocante drogas?

Betchi: Wel, mi no ta hanje bon, pasobra un persona cu ta hacie a lo largo lo cambia di manera y ta efecta su karakter; cu otro palabra ami lo no hacie.

Red: Con bo ta pensa di nos hippinan?

Betchi: Mi ta hanja nan un poco egoista. pasobra nan no ta pensa nada den futuro, pero solamente loque nan ta haci na e momento ey y nan no ta sinti cu nan tin un Responsabilidad.

Despues di a hasi Betchi e preguntanan aki el a poos dilanti nos fotografo na unda el por a tuma algun potret di dje.

De muziekbeleving

Nu terug naar de scene, die geen drug-propaganda meer nodig heeft. Met enige overdrijving mag er gesteld worden dat de muziek het gehele drug-gebeuren begeleidt. Iedereen heeft een goede platenspeler en een steeds groeiende kollektie platen, die praktisch de gehele dag gedraaid worden, ook als er niet ‚gerookt' wordt. Wanneer mensen echter bij elkaar komen en er wordt hashis gerookt is het bijna een regel dat er platen gedraaid worden en — met de juiste verlichting — kan dit een bijzonder plezierige en suggestieve sfeer oproepen.

Soms wordt er kommentaar gegeven op de teksten, die op indringende wijze mededeling doen over zaken, die de scene nauw aan het hart liggen. De onderwerpen van

"The Tight-Ups" ta un band nobo den Comunidad, pero cu ta tocando cu hopi exito. Den luna di Juli pa promer biaha nan a parece den publico. Componentenan ta: Ruben Werleman, Gerardo Maduro, Albertico Boekhoudt, Ramiro Boekhoudt, Arsenio Maduro y como manager di e grupo Alejandrino Maduro. Na e grupo progresista aki nos ta desea hopi exito den futuro.

deze teksten verschillen enorm: er zitten liefdesliedjes bij, maar ook rauwe en agressieve kreten tegen de samenleving en diens vertegenwoordigers. ,Ze slaan je deur in elkaar en ze slaan you ook in elkaar', zingt de ,Fraternity of Man' over de politie, maar daarentegen maken de ,Moody Blues' en ,From Genesis to Revelation' het weer goed met milde en mystieke teksten.

Eén ding hebben deze teksten gemeen: Er wordt zelden gesproken over konventionele zaken. Deze muziek behoort bij de subkultuur bij de 'underground'.

De meer subtiele invloed, die mogelijk van de (pop) muziek uitgaat kan liggen in het feit, dat de mensen met hun neus op ,de verandering' worden gedrukt. De popgroepen, maar ook de jazz moet snel evolueren om in de markt te blijven. Elke plaat moet een duidelijke verbetering betekenen. Er moeten nieuwe ideeën en nieuwe elementen in te bespeuren zijn, waardoor muziek die nog geen jaar oud is niet zelden als jeugdsentiment wordt afgedaan.

De pop-muziek behoeft niet altijd een gunstige invloed te hebben op het samenzijn van mensen. Wanneer er stevig gerookt wordt kan de muziek — vooral bij een groot geluidsvolume — de werking van de hashis aanzienlijk verhogen. We zien dan niet zelden, dat de aanwezigen de neiging hebben om zich in hun eigen gedachtenwereld terug te trekken en de kommunikatie met anderen volledig te verbreken, hetgeen op de duur toch wel vervelend is.

Dit laatste valt weg bij het bezoek aan een popkoncert. Meestal is er van tevoren stevig gerookt of heeft men wat hashis of LSD gegeten, zodat men zich — aldus versterkt — kan wagen aan de ‚trip' van de geluidsexplosies.

Bij de grote popkoncerten en happenings (Hai in de Rai) etc. komt hier nog een dimensie bij, namelijk dat men zich samen weet met een gigantische massa (Wight 200.000, Woodstock 400.000 bezoekers) geestverwanten en mede hierdoor vrijheden kan nemen (kleurige kleding, naaktlopen, drugs) die de samenleving nauwelijks kan waarderen.

Tenslotte vindt vooral het jongere gedeelte van de scene in de pop-musici kun kulturele helden. Wanneer deze onverhoopt gepakt worden wegens druggebruik worden zij als martelaars voor de goede zaak beschouwd en wordt weer een steentje toegevoegd aan de afkeer tegen de samenleving, die dit gebruik vervolgt.

Wanneer het dan drugs betreft die in Nederland niet onder de werking van de Opiumwet vallen, kan men nog slechts verbijsterd het hoofd schudden.

Taqi blijft zich echter afvragen waarom die pop-jongens niet een beetje meewerken door de drugs uit hun teksten te schrappen.

We eindigen — volledigheidshalve — met de observatie, dat bij enkele muziekliefhebbers een uitgesproken ‚hunker' kan gaan optreden. Na jarenlang elke dag aan het pop-geweld blootgesteld te zijn kunnen zij het niet meer opgeven. In hoeverre het hier de muziek zelf betreft of het rustgevende ritme moet hier onbeantwoord

E 10 top-hitnan pa luna di October 1971

1. El borriquito - Peret
2. Los Reyes Magos - Sheila
3. Manuela - Jacquez Herb
4. Mr. Big Stuff - Jean Knight
5. Chigago - Graham Nash
6. How Can You Mend A Broken Heart - The Beegees
7. Go Away Little Girl - The Osmonds
8. La Murga - Willy Colon
9. Marinero Marinero - Carlos Argentino cu Sonora Matancera
10. Stick-up - Honey Cone

AMISTAD

Revista Independiente pa NOS JUVENTUD

Editor: R. LEE
Assoc. Editor: R. CROES
Photografo: J. MADURO

Dirección: Macuarima 169
Sta. Cruz
Imprimi na: VAD

ARUBA - No. 3 **NOV. 31, 1971**

Aki nos tu mira e momento cu e promer Jumbo-Jet a aterisa riba Aeropuerto "Prinses Beatrix", marcando asina algo historico pa nos Comonidad.

JUMBO-JET A ATERISA RIBA ARUBA

Cu gran alegria nos por a mira jegada di e promer Jumbo-Jet riba Aruba. Si nos mira bon cu na paisnan grandi manera Colombia y Venezuela esaki no a sosode ainda, nos mester sinti nos mes orgujoso cu nos, un isla chiquito, a toca e honor grandi aki. Tanto riba tereno di turismo como di aviacion esaki ta un adelanto grandi. Actualmente Aruba ta e Isla mas hopi bishita aki den Caribe. Aruba mester crea más lugarnan di diverti pa nos turistanan, actualmente ta solamente hotelnan lujoso y un playa encantadora só nos tin pa ofrece nan. Gobierno a larga tur e lugarnan turistica manera e cuebanan, natural bridge, etc. etc. bai atras, mester cuminsa mas pronto cu renobacion y limpieza di esakinan. Limpieza mester tuma lugar riba henter Aruba. Antes Aruba tabata conoci pa e Isla mas limpi den Caribe, pero awor si bo keiro rond bo ta waak cuanto sushi y matanan tin cuanto di caminda. Tambe mester cuminsa drecha y mantene nos parque y plantsoennan den caja grandi y tambe dilanti edificionan importante. Gobierno mester tuma mas liher posibel un medida na esakinan. Corda cu tin un desempleo riba nos Isla, door cu ta bin hopi turista, mas yui di tera ta haja trabou. Nos Deputadonan mester pensa un tiki mas riba nos Pueblo, ja cu nan ta joven, nan por trece ideanan joven y moderno tambe. Gobierno mester saka un regla na unda nos Commerciantenan mester percura pa lusnan di propaganda di color, pero color efectivo y tambe pa nan vitrinanan ta bonita decorá, tur esaki pa juda hasi nos Centro di Compra mas bonita. Hopi tempo caba nos ta tende cu nan lo hasi e caja grandi na un "promenade", pero ki tempo esaki lo sosose?? Tur esakinan por hasi Aruba un Isla mas actractiva. Gobierno mester duna Commerciantenan oportunidad pa decora p.e. "HOOIBERG y ROOI FRANCES" cu propagandanan di color.......... algo cu lo duna nos Isla un vista masha bonita. Tambe Gobierno por laga traha "fonteinnan" na diferente lugarnan estrategicó cu iluminacion colorido, tur esaki ta duna nos Isla un aspecto mas especial.

Nos ta spera cu Gobierno y Commerciantenan por tuma maske ta algun di nos puntonan di vista aki (di nos Juventud) na consideracion. Corda di hasi nos playanan tambe un tiki mas limpi y planta mas matanan eynan..........

"JUVENTUD NO TIN VOZ??"

No ta nos intencion di criticá, ya cu nos ta consiente di cu criticá sin haci algo, ta inutil. Pero sí, nos kier a lamentá es hecho di cu nos ta carecé di juventud su voz pa loque ta trata di cosnan cu ta concerní nos juventud y su futuro.

E puntonan cu nos lo bai na trece siguientemente adilanti, por tin di haber cu politica y door di esey talvez juventud no kier mete su mes.

Pero nos juventud tin di comprendé cu asuntonan manera:

1) Independencia sí of no?
2) Marihuana sí of no?
3) Systema di Mammoetwet ta effectivo pa Antillas?
4) Politica na Antillas.

ta cosnan cu ta concerní nós y nos futuro y un voz di aprobacion of desaprobacion por tin su influencia. Loque cu nos ta desea tá, pa nos juventud, pa medio di grupo-nan juvenil, organizá anochinan di dicussion y despues di esaki duna un declaracion a base di e puntonan cu nan a discutí tocante di dje.

Di es manera aki pueblo ta haña más y más un vista concreto di loque cu juventud ta desea y ken sá, talvez esaki por contribuí na habri un caminda pa comprendimiento entre juventud y e generation bieuw.

En corto bisá pues nos kier pa juventud haci uso, no mal uso, di su derecho di expresá su opinion pa motivo cu di otro manera nan lo laga nos keda atras.

Por último nos kier a aclará cu nos no a pone nos opinion personal aserca di e puntonan cu nos a mencioná di importancia pa nos juventud, simplemente pa evita malcomprendimiento.

Nos ta di opinion cu un discussion personal lo ta más effectivo y ta pa tal motivo nos ta abogá anochinan di dicussion.

Nos ta spera sinceramente cu nos remetido tawata di utilidad pa tanto es revista aki y pa nos juventud en general.

Crítica ariba es remetido aki lo ta altamente apreciá. Un palabra di gradicimiento ta bai na e redaction:

Eric Illis,
Jany Maduro-Milo Ras

FIESTANAN DI FIN DI ANJA TA ASERCANDO

E fiestanan di mas bonita di henter anja, esta Pascu di Nacemento y Anja Nobo, ta asercando. Cuanto hende aki na Aruba no ta comprende e dianan grandi aki. Cuanto yui, tata, mama, esposa/o riba e dia sagrado aki ta pasé rabia. Hopi ta percura pa cas y panja ta bonita, pero nan no ta anilisa kiko nos ta recorda cada anja. Si boso sabi di acepta cu fiesta di Pascu ta un fiesta di hasi cas bonita y busca panja nobo, anto pakiko boso NO ta acepta cu e dia aki, ta un dia di trece paz y union bek den familia. Hasta na Vietnam més cu tin guerra continuo nan ta percura pa tin un dia di paz, recordando e gran dia aki. Hasta tin hopi di nos cu NO ta deseá més pa e gran dia aki jega, pasobra en bez cu nan tin tranquilidad riba e dianan aki, nan ta ricibi molestar di nan yuinan of casa. Tambe nos ta desea di analisa e "DECORACION DI CAJANAN DI ARUBA". Aki na Aruba ora

bo keiru den cajanan principal durante e celebracionnan aki, casi bo no ta nota e diferencia. Ta jega tempo pa nos gobierno, impresanan grandi, commerciantenan, camara di comercio, contribui pa hasi decoracion di nos cajanan principal, pargue, edificionan y iglesianan mas efectivo. Si tur coopera nos por logra esaki. Si p.e. Commerciantenan pa Nord di caminda uní cu e otro Commerciantenan cu tin negoshi enfrente di nan, nan por traha p.e. un boog grandi, decorando esaki cu strea y bel, lo nos lo bai tin algo formidable y especial........... pero pa tur cos mester cooperation........... No pensa solamente kiko Pueblo ta duna bo, pero contribui tambe na nos Comonidad. Nos caja principal no ta di e grandi ey cu nos no por logra decoré na un manera masha festivo. Cambia e decoración cu tur anja nos tin custumber di mira, cu un tiki mas esfuerso y cooperation nos ta logra hopi.

SPORT EN LEVEN

Elke soort van sport, vooral die waarbij je lichamelijk actief bezig bent, is gezond. Niet alleen dat je daarmee je lichaam in conditie houdt, maar ook omdat je geestelijk — met je gedachten — met andere onderwerpen bezig bent.

Lichamelijk doordat je zorgt dat je uit je voortdurend zittende of liggende houding komt en eens fijn gaat hardlopen, springen, gooien, worstelen, zwemmen of ballen.

Geestelijk doordat je met je gedachten bij de sport moet zijn, anders doe je het verkeerd. Je hoeft dan niet te denken aan je huiswerk, aan je moeilijkheden, aan je ruzies, enz.

Ondanks dat je na een poos gesport hebt en je voelt dat je moe bent, knap je goed op en krijg je zin om actief bezig te gaan zijn.

Het is nodig dat je actief bezig bent. Je moet zorgen dat je jezelf ontwikkeld, dat je interesse krijgt in de wereld om je heen, dat je meebouwt aan het verder ontwikkelen van je land.

Het leven zelf moet één groot actief gebeuren zijn. Een gebeuren waarin je zelf meespeelt, meedoet. Als je gaat sporten en je gaat meedoen in een collectief spel, dat wil zeggen, een spel waarmee je met een aantal medespelers samen hetzelfde spel doet, of wanneer je gaat meedoen in een spel waar alleen jouw prestaties van belang zijn, gaat het er immers om om een bepaald doel te bereiken. Iedereen vindt het fijn om als overwinnaar te eindigen. Iedereen vindt het fijn dat anderen hun cm hun prestaties bewonderen. Alleen zal je een nare bijsmaak hebben wanneer deze glorie te danken is aan gemeen of onsportief spel van jou. Je hebt dan wel de punten binnen, maar het rijke gevoel van gewonnen hebben en dan ook verdiend gewonnen hebben mis je dan.

Je voelt je beschaamd dat je hebt gewonnen door je verkeerde mentaliteit, door je verkeerde gedrag.

Zo ook is het leven waaraan je je steentje bijdraagt.

Je streeft er ook naar om als overwinnaar naar voren te komen, als de betere, dat wil zeggen dat je jezelf dan verbeterd hebt, jezelf op een hoger plan hebt gebracht.

Dit kun je doen op verschillende manieren. Je kunt overwinnen, opklimmen ten koste van anderen. Je kunt het ook doen op een sportieve manier door je eigen prestaties te verbeteren, door jezelf te trainen, door studie en praktijk. Het geeft je een fijn gevoel als je weet dat, wat je bereikt hebt, ook verdiend hebt, door hard te werken, hard te studeren, door hard te trainen.

Het is nog mooier als je op een gegeven moment kunt zeggen wij hebben iets gepresteerd. Wij hebben iets op een sportieve manier voor elkaar gebracht, zonder dat zoiets ten koste is gegaan van iemand anders, zonder dat we iemand anders gepompeerd hebben, zonder dat we iemand anders hebben laten struikelen en belachelijk hebben gemaakt.

Als je na verloop van tijd zo positief kan reageren zal men trots op je zijn en is er reden om trots op je te zijn. Als je zorgt dat je in de sport, eerlijk tegenover jezelf, eerlijk tegenover je medespelers en eerlijk tegenover je tegenstanders bent en je komt als overwinnaar tevoorschijn omdat je je best hebt gedaan, omdat je getraind hebt, omdat je wilde dat jezelf beter werd, mag je ook trots op jezelf zijn, echter zonder dat je denkt dat je er bent. Je bent er nooit, maar als je op deze weg doorgaat kom je er steeds dichter bij.

Als je in de sport, waar jezelf plezier in hebt en waar je veel tijd aan wilt geven, op deze manier slaagt, ben ik er zeker van dat je ook in je verdere leven de smaak te pakken hebt om op deze manier je op te werken en uiteindelijk als overwinnaar, als overwinnaar van je zwakkere, slechtere ik, te voorschijn te komen.

Je hoeft niet de beste te zijn, er is namelijk maar één die de beste is, de overigen zijn goed.

Als je tot de groep van de goeden behoort heb je niet alleen jezelf maar ook je land een goede dienst bewezen.

Ik ben er zeker van dat wanneer wij allen èn in de sport èn in ons dagelijks leven onszelf willen verbeteren en we doen ons best, we daarin zullen slagen. Alleen: voor niets gaat de zon op, je zult zelf moeten doen.

C. A. B.

NOS JUVENTUD MESTER SABI CON PA HASI USO DI NAN TEMPO LIBER

Hopi bez ta sosode cu nos Juventud mes ta mal usá nan tempo liber. Esaki ta sosode mas tanto cu e mucha hombernan. Hopi di nan ta caba nan estudio cu existo, despues di cual nan no ta busca algo útil pa continua cu né of pa hasi. En bez cu esakinan join cualquier organisación pa nan por eleva nan cultura y educa nan mes personalmente un tiki mas, nan ta prefera di sinta kanto di caminda, papiando riba topiconan menos agradabel y hasta pensa algo menos bon pa hasi, perhudicando asina nan futuro completamente. Cada hende ta nacé cu cierto sabedoria, ta door di esey tambe cada hende mester percura pa cultiva esaki. En bez di sinta kanto di caminda, boso por reuni hunto y forma un Club di debate, discutiendo cosnan util di bida. No pensa cu bo no por nada, cu abo ta menos, etc. etc., pero trata di bai dilanti tambe den bo bida. No pensa awor riba aventura só, pero pensa pa futuro, pensa kiko abó por hasi pa bo pueblo y kiko bo por ofrece bo familia, bo yuinan. Riba Aruba mester bin hopi posibilidadnan mas pa recreation. Pero si nos mes cu ta pertenece na Juventud cuminsa cu cierto actividadnan en dudable nos por logra hanja judansa, maske mes cu esaki tin bez ta poco dificil. Nos ta spera cu nos Jovennan lo cuminsa ocupa nan tempo pa algo hopi mas util, si nan no sabi con.......... busca consejonan.

DRUGS — 'WE WETEN NIETS'

Er is maar één uitspraak over het drugprobleem die door niemand wordt bestreden en die is: Er bestaat onvoldoende feitenkennis. In de voorstellen om een presidentiële commissie op te richten voor het bestuderen van het effect van marijuana, is er met nadruk op gewezen dat grote schade voortvloeit uit de wijd verbreide verkeerde opvattingen over het probleem en uit het gebrek aan kennis. De Assistant secretary of health, education and welfare, dr. Roger Egelberg, zegt dat noch bij de miljoenen mensen die marijuana gebruiken, noch bij iemand anders, een volledig inzicht bestaat over de uitwerking van de stof op langere termijn. Twintig van de grootste drugexperts uit de V.S., die in oktober 1969 bij elkaar kwamen in San Francisco om te proberen enige orde te scheppen in de verwarring over de lichamelijke en genetische gevolgen van drugmisbruik, kwamen tot de conclusie dat eigenlijk geen betrouwbare gegevens bestaan over de gevaren — zo die er al zijn — voor de individuele gebruikers of voor de nog niet geboren generaties. 'We weten niets', zei dr. Samuel S. Epstein van Harvard medical school, voorzitter van de conferentie. "Er wordt te veel met woorden geschermd en er zijn te weinig feiten".

Marijuana

Uit een Gallup Poll in oktober 1969 bleek, dat 4% van alle volwassen Amerikanen wel eens marijuana heeft gebruikt, en 12% van de bevolking tussen de twintig en dertig jaar. Van de bevolking is 84% tegen de legalisatie van 'pot', maar de opvattingen verschillen sterk naar leeftijd, opleiding en woonplaats. Een vierde van de mensen tussen de twintig en de dertig, en een vierde van de mensen met een college-opleiding zijn vóór de legalisatie. Mensen in het oosten en het westen van het land zijn veel vaker voor legalisatie dan zij die in het midden-westen of het zuiden wonen.

De antropologe Margaret Mead heeft, toen zij een verklaring aflegde voor een subcommissie van de senaat, aangedrongen op de legalisatie van marijuana, om wat zij 'de gevaarlijke wrijving tussen jong en oud' noemde, te verminderen. Zij zei, dat het conflict over het gebruik van marijuana veel gevaarlijker is dan het gebruik zelf.

Veel deskundigen vinden de tegenwoordige wetten op het gebruik van marijuana buitensporig streng. Dr. Stanley F. Yolles, directeur van het National Institute of mental health, zei: 'Ik ken geen duidelijker voorbeeld van een straf die schadelijker is dan het gepleegde delict'. Dr. Egeberg beschreef de wet als 'ongerechtvaardigd, onnodig en waarschijnlijk niet te handhaven'. De thans geldende federale wet stelt op het bezit van mari-

juana een verplichte minimumstraf van twee jaar gevangenisstraf en een maximum van twintig jaar. Bij tweede overtreding wordt het minimum vijf jaar. Voor dood door schuld kent de federale wet daarentegen geen verplicht minimum; daar wordt de rechter helemaal vrijgelaten. Ook op het bezit van LSD, waarvan bekend is dat het schadelijker is dan marijuana, is geen minimumstraf gesteld, terwijl het maximum hier maar één jaar bedraagt. Veel staten hebben wetten die nog strenger zijn dan de federale wet. In september werd in Texas een man van 21 jaar veroordeeld tot vijftig jaar gevangenisstraf wegens het verkopen van twee marijuana-sigaretten — het equivalent, zo zeggen de federale onderzoekers — van drie of vier martini's bij de lunch.

In oktober jl. heeft de regering Nixon voorgesteld het bezit van 'narcotics and dangerous drugs' voortaan te bestraffen als 'misdemeanor', een minder ernstig misdrijf. Daarmee heeft de regering haar vroegere standpunt verlaten, dat marijuana en LSD in dezelfde categorie als heroïne ondergebracht moesten blijven en dat de strenge straffen gehandhaafd moesten worden.

John E. Ingersoll, directeur van het Bureau of narcotics and dangerous drugs van het Ministerie van Justitie zei, dat een soepeler strafsysteem nodig is om de straf te kunnen aanpassen aan de persoon en aan het feit. Hij stelde voor in de federale wet een onderscheid te maken tussen handelaars en bezitters, waarbij de handel strafbaar zou moeten blijven als 'felony', de ernstigste vorm van misdrijf. De maximumstraf voor bezitters moet volgens het wetsvoorstel worden teruggebracht tot een geldboete van 5000 dollars of een vrijheidsstraf van een jaar voor first offenders. Bij recidive kan de straf worden verhoogd. Er is een speciale bepaling voorgesteld die het mogelijk maakt dat first offenders die de proeftijd van een veroordeling tot 'probation' met succes hebben doorlopen een blanco strafregister houden.

Er is ook een model voor staatswetten op narcotica gemaakt, dat zal worden toegezonden aan de National conference of commissioners on uniform state laws.

Operatie intercept

Op 21 september 1969 lanceerden de V.S. de Operatie intercept om de stroom marijuana te stoppen die het land binnenkwam vanuit Mexico, waar 80 tot 90% van de in Amerika verbruikte marijuana verbouwd wordt. Er werden motortorpedoboten en vliegtuigen gebruikt om smokkelaars te achtervolgen, en instrumenten, waarmee de aanwezigheid van marijuana vanaf een afstand kon worden vastgesteld. Douane en grenswacht kregen de bevoegdheid particuliere vliegtuigen, die er van werden verdacht marijuana te vervoeren, tot landen te dwingen. Alle vluchten tussen de twee landen moesten van te voren worden aangekondigd. Er werd geprobeerd Mexico er toe te bewegen marijuana en gevaarlijkk drugs te bestrijden. De strenge inspecties aan de grens, die het toerisme benadeelden, zakenmensen irriteerden en de gewone handel negatief beïnvloedden, leidden tot officiële Mexicaanse protesten.

Na drie dagen overleg werd op 10 oktober een gemeenschappelijke verklaring van de twee regeringen uitgegeven, waarin werd gezegd, dat de Operatie intercept werd vervangen door de Operatie coöperatie en dat de V.S. de grensinspectie zouden 'aanpassen' om onnodige ongemakken, vertragingen en irritaties te vermijden.

Schaarste aan marijuana, veroorzaakt door de grensblokkade, een matige oogst ten gevolge van een slechte zomer, een toegenomen vraag en andere redenen, kan — volgens Newsweek van 22 september — veel marijuanagebruikers verleiden tot het proberen van hardere drugs: amphetamines, LSD, mescaline, heroïne en zelfs alcohol. Hoewel veel mensen geloven dat het gebruik van marijuana leidt tot het gebruik van sterkere middelen, zegt dr. David E. Smith, directeur van de Height-Ashbury clinic in San Francisco, dat het juist het gebrek aan marijuana is, dat to gevaarlijker middelen leidt.

Heroïne

Op 22 oktober werd aan een commissie die een onderzoek instelde naar het druggebruik onder kinderen meegedeeld, dat Operatie intercept een aanzienlijke stijging van de heroïne-verkoop aan kinderen in New York City teweeggebracht heeft. Dr. Michael Baden, een specialist op het gebied van verslavingsproblemen zei, dat de actie er toe bijgedragen had de prijs van marijuana zo te doen oplopen, dat heroïne een serieuze concurrent was geworden. Hij zei, dat hij zijn informatie ontleende aan gesprekken met verslaafden, die vertelden, dat terwijl de prijs van marijuana was gestegen, die van heroïn gelijk was gebleven of zelf iets was gezakt doordat het aanbod groot was. Deputy Attorney General Richard Kleindienst verklaarde echter in een nieuwsbulletin van het Ministerie van Justitie op 23 oktober, dat 'de voorraad heroïn aanzienlijk was afgenomen'.

Hashish

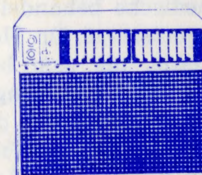
Politie, ouders, artsen en gebruikers zijn het er — aldus de New York Times van 17 september — over eens, dat hashish voor het eerst een belangrijke factor is geworden in de Amerikaanse subcultuur van het druggebruik. De overheid beschikt niet over betrouwbare gegevens over de uitwerking van hashishgebruik en niemand weet hoeveel mensen er toe over gaan. Maar douane-autoriteiten en ook het Federal bureau of narcotics melden, dat een toenemende hoeveelheid hash in beslag genomen wordt in postzendingen, bij de douane (o.a. verborgen in zestig centimeter hoge houten kruisbeelden) en bij overvallen in grote steden.

Amphetamines

Ook amphetamines worden steeds populairder. Merkwaardig genoeg schijnen de bezorgdheid van de overheid en de wettelijke sancties omgekeerd evenredig te zijn met de bekendheid van de gevaren van deze middelen. Artsen weten, dat een hoge dosis amphetamine kan leiden tot zelfmoordneigingen, eigenaardig gedrag en langdurige

paranoïde psychosen. Dit alles kan van marijuana niet gezegd worden, toch is het bezit van amphetaminen voor persoonlijk gebruik niet bij de wet verboden.

Lijm

Er is bij het recente nieuws over drugs één optimistische geluid te horen en wel dat de grootste Amerikaanse fabriek van lijm voor medelvliegtuigbouw er in is geslaagd een 'sniff-proof'-lijn te maken met behulp van mosterdolie, een stof die onder andere wel wordt gebruikt bij het maken van scherpe mosterd. Als men er aan ruikt krijgt men tranen in de ogen en een brandend gevoel in de neus. Er zijn echter geen blijvende schadelijke verschijnselen. Marketing-onderzoek in Los Angelos heeft uitgewezen dat er klachten komen van 'lijmsnuivers', hetgeen het succes van het nieuwe preparaat aantoont. De fabriek heeft de formule beschikbaar gesteld voor zijn concurrenten.

Methadone

In september verscheen een rapport van de New York State addiction control commission, waaruit bleek, dat geen van de patiënten die behandeld waren in een door de staat gesubsidieerd methadoneprogramma, opnieuw aan heroïne verslaafd waren geraakt en dat de meesten van hen produktieve leden van de gemeenschap zijn geworden.

In oktober begon het grootste methadone-programma dat ooit in de V.S. werd uitgevoerd. Aldus burgemeester John Lindsay. Er zullen 5000 ernstig verslaafden worden behandeld. Het programma wordt uitgevoerd door de Addiction research and treatment corporation, die 1,5 miljoen dollar van de federale regering heeft gekregen en 100.000 dollar van de stad.

Het standpunt van de A.M.A.

De Amerikaanse medical association heeft in september aanbevolen de federale wetten op het druggebruik zo te wijzigen, dat de rechter de vrijheid krijgt verslaafden een medische behandeling voor te schrijven in plaats van gevangenisstraf. Dr. Henry Bill, voorzitter van de A.M.A.-commissie, die zich bezighoudt met alcoholisme en afhankelijkheid van drugs, beschreef verslaving aan drugs als een ziekte en zei, dat mensen die afhankelijk zijn van drugs eerder als patiënten dan als misdadigers behandeld moeten worden. De Association heeft het Congres voorgesteld een amendement aan te nemen, waarin rechtbanken wordt voorgeschreven een team van medische deskundigen aan te wijzen in iedere zaak, waarin zij menen dat medische behandeling nodig is van iemand die wordt verdacht van illegaal bezit van drugs.

* * * * * * * * * * * *

E 10 TOP-HITNAN PA LUNA DI NOVEMBER 1971

Den idioma ingles:

1.	Because I love	-	The Stampeders
2.	Sweet City Woman	-	Majorety Love
3.	Friends	-	Elton John
4.	Musick For Gongo	-	Osibisa
5.	Eat At Home	-	Paul and Linda Macartney

Na spanjo:

1.	Por El Amor Alleluja	-	Palito Ortega
2.	Mi Rosa Marchita	-	Roberto Jordaan
3.	Agua Es Viento Es	-	Claude François
4.	Yo Vengo Del Campo	-	Borries
5.	Ajer	-	Los Puntos

* * * * *